

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtletnik velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 24 K, pol leta 12 K in za četrta leta 6 K. — Naročnina izven Jugoslavije 32 K. — Naročnina se pošilja na Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udeležba „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo, če vsebujejo 4 strani 40 vin, na 8 straneh 60 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije, karinsrate se plačuje od enostopne petitivste za enkrat K 1.80. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 50 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne, Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

Ženska volilna pravica — zasluga Kmetijske zveze.

Kmetijska zveza že zmaguje z orožjem svojega programa leta in leta. Od svojih programskih točk ni nikdar kaj popustila, ampak si le še stavila takom časa vedno nove cilje, za katerih udeležitev se je vselej potegovala na vso moč. Pri preobratu si je napisala na svoj prapor zahtevo: Splošna ženska volilna pravica! Pri tej zahtevi naše Kmetijske zveze so se posmehovali takavi liberalci, njihovi sinovi samostojni pa se niti zmenili niso za to programno točko Kmetijske zveze, ker so bili uverjeni, da se ne bo udeležila.

Politično nagrado našemu vrlemu in za Jugoslavijo zaslužnemu žensktvu, o kateri smo že tolikrat pisali, ki je je naše žensktvo samo zahtevalo na shodih, smo izvojevali in dosegli. Novi občinski volilni red, ki vsebuje tudi žensko volilno pravico, je od regenta podpisan in že izdan.

Sedaj pa, ko poseda naše žensktvo svojo politično kolajno, so se ustrašili te pridobitve liberalci in se v zadnjem času napeli vse sile, da bi bili prepričani volilno pravico kmetijskemu žensktvu. Njih vrazje nakane se jim niso posrečile, in naše ženske bodo tudi pri prihodnjih volitvah obračunale z nasprotniki njihovega političnega prava z: liberalci in samostojnimi. Pri podelitvi splošne ženske volilne pravice pa mora naše žensktvo po deželi tudi spoznati, kako moč je debila tem potom v svoje roke. Dolžnost našega vedno krščanskega žensktva sedaj je, da bo to novo politično moč ženske volilne pravice izrabilo na korist veri in dobrobiti naroda, to se pravi, da bo volilo v občini osebe, ki so krščanske po prepričanju in dejanju, ki so pristali Kmetijske zveze, ki je našemu kmetu tudi dala po možnosti do, kar mu je obljubljala v volilnem boju.

Odlučno zahtevo Kmetijske zveze — žensko volilno pravico imamo izvojevano po odposlancih in zastopnikih Kmetijske zveze v Beogradu. Občinske volitve se bodo vršile pri nas v Sloveniji začetkom septembra in sicer z ozirom na volilno dolžnost v nedeljo, da bo lahko oddala vsaka ženska svoj glas. Da pa bosta vsako naše dekle in žena poznali vsaj v glavnih obrisih novi volilni zakon za občine, se bomo dotaknili v naslednjem glavnih točk tega zakeza:

1. **Pravico voliti** imajo vsi 21 let stari državljani moškega in ženskega spola, ki bivajo 1 leto v občini. Voliti mora vsak osebno.
2. **Izvoljen** je lahko vsak moški in ženski državljani, ki je dopolnil 24 let in poseda volilno pravico.
3. **Voliti ne smejo**: vojaki, častniki in vojaški uradniki, dalje osebe, ki so pod očetovsko oblastjo in varstvom ter občinski reveži.

Starši, čuvajte mladino pred Sokoli!

Brezverski svobodomiselnici v Jugoslaviji, liberalci in komunisti, so zasnovali pekleni načrt — vzeti hočejo našemu ljudstvu najdražjo svetinjo: vero. Starejših ljudi, ki so v veri utrjeni, ne bodo preobrnili, to dobro vedo. Zato so se lotili mladine, ljudskošolske in odrasle.

Ze lansko leto je prosvetni odbor, v katerem so sedeli v veliki večini sami brezversni svobodomiselnici, izdelal za ljudske šole načrt, kojega poglaviti namen je, uvesti v šole brezversko vzgojo. O tistem šolskem načrtu smo že dovolj govorili in Kmetijska zveza ga je na vseh svojih zborovanjih odločno zavrnila. Saj jemlje krščanski starš in Cerkev vse pravice, ki jih imajo do vzgoje otrok. In namesto versko-nravnne vzgoje hoče imeti samo narodno-nravnno vzgojo. Sedaj je učitelj dolžen otroke vzgajati v versko-nravnem duhu, kot uči sv. vera; v nobenem predmetu ne sme smešiti vere. Po novem načrtu pa bi lahko svobodomiselnici učitelj v svojih urah nemoteno smešil vero, izpodbijal versko mišljenje otrok in tako sproti uničeval katehetovo delo in delo verne matere, ki je z velikim trdom vsadila v srce svojih otrok verskega

4. **Voliti, a voljeni ne smejo biti**: občinski uradniki, uradniki oblastev, ki neposredno nadzorujejo občinsko upravo itd.

Izključene so tudi osebe, ki so bile obsojene radi hudodelstva ali prestopka tatvine, poneverbe, sleparstva, veriženja, tihotapstva itd. Slednjič tudi ženske, ki so bile obsojene radi izvrševanja nečisti obrti, ki so pod nravnostno policijskim nadzorstvom, pijanci in osebe, ki so v konkurzu.

5. **Število občinskih odbornikov**. Občinski odbor sestoji v občini: z manj kot 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov; z manj kot 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov; z manj kot 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov; z manj kot 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 namestnikov; z manj kot 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov; z manj kot 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov; s 40.000 ali več prebivalci iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.

6. **Kandidatne liste**. Občinske odbornike je voliti po obveznih listah. Zato morajo stranke, ki se potegujejo pri volitvah, do določenega roka predložiti županu kandidatno listo. Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdano, z županovim podpisom, datumom in uradnim pečatom opremljenem tiskanem obrazcu, ki ga je dobiti pri županu.

7. **Volišča ne smejo biti** v gostilnah in v krčmah. Ženske morajo imeti volišče ločeno od moškega.

8. **Volilna dolžnost** Vsakdo, ki ima po tem volilnem redu pravico voliti, je dolžan priti na volišče in oddati uradno glasovnico. Kdor se tej dolžnosti brez opravičenega razloga odtegne, se kaznuje z globo 20 — 200 K.

9. **Volilni imeniki**. Vsakemu volilcu je prepisano, da v uradnem prostoru ob navadnih urah, v dobi, določen za razgrnitev volilnih imenikov, prepise te imenike. Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverljive prepise volilnih imenikov.

10. **Volilne izkaznice** in glasovnice. Vsem volilnim upravičencem je vsaj osem dni pred volitvijo vročiti volilne izkaznice in glasovnice.

Tak je na kratko opisan novi občinski volilni red. Dolžnost naših bralnih društev in mladinskih organizacij je, da pravčasno seznajajo naše ljudi v glavnih točkah tega reda in vzbujajo zanimanje za volilno dolžnost. Občina je temelj vsake države in ta temelj mora postati pri nas v Sloveniji krščanski. Sedaj po izvojevanju zmagi na delo, da bomo splošno, volilno pravico prav porabili v procvit vere in naroda!

duha. Ta šolski načrt se je za zdaj moral umakniti pred ostro obsodbo ljudstva. Toda gotovo ga bodo o prvi priložnosti zopet skušali vsiliti ljudstvu.

Ker jim šolski načrt ni uspel, so ubrali drugo pot. Mladino, ljudskošolske in odrasle, priganjajo k Sokolu. Sokol naj bi storil to, česar se jim v šolskem načrtu ni posrežilo: vzgajati mladino brezversko in krščanstvu sovražno. Sokol je veri skrajno sovražna. Sokoli sami tega ne taje. Starosta vseh Sokolov, dr. Pavel Pestotnik, je na sokolskem obnem zboru 11. febr. 1912 sam rekel: „Brez zmagovitega kulturnega boja (to je boja proti Cerkvi in veri) ne pričakujemo trajne zmage sokolskim idejam.“ Starosta Sokolov je s tem odkritosrežno priznal, da sta si vera in sokolstvo dva sovražnika in da se zmagoviti obstoj sokolske misli more pričakovati le, kadar bosta Cerkev in vera na fleh. Isti dr. Pavel Pestotnik je zapisal v „Sokolskem vestniku“ marca 1913 to-le: „Krščansko svetovno naziranje je v ostrem nasprotju s tendencami (jezajami) sokolstva.“ Zato sam Tyrš (ustanovitelj sokolstva) je učen, da naj sokolstvo deluje v „svobodomiselnem duhu.“ V tem duhu sokolstvo res tudi delu-

je. Ne trdimo, da so vsi Sokoli že kar brezverski. Ker tudi brezverec človek ne postane naenkrat. Prva stopnja brezverstva je verska brezbriznost. Toda vse vodstvo, duh, vzgoja, mišljenje sokolske organizacije je veri sovražno. Če se v sokolski družbi zabavlja proti cerkvenim napravam in duhovnikom, če smešijo versko mišljenje in življenje, če prezirajo one, ki se hočejo zavedati tudi svojih dolžnosti do Boga: ali je potem čudež, če člani Sokola postanejo versko brezbrizni, sčasoma pa mnogi veri naravnost sovražni? Za svoj šolski naraščaj (šolarje) navaja Sokol k temu, da se ne menijo za cerkvene zapovedi. V nedeljo, 30. maja t. l., je imel ljubomirski Sokol glavno vajo sokolskega naraščaja ravno ob času, ko se otroci povečini udeležujejo službe božje. Okoli 25 otrok Sokolicev, ki tisto nedeljo niso bili pri sv. maši, se je izgovarjalo s to glavno vajo. Na neki šoli blizu Maribora so liberalni učitelji peljali sokolski naraščaj neko nedeljo ob 6. uri v jutro na izlet, da šolarji niso mogli biti pri sv. maši. Ali taka sokolska vzgoja ni protiverska? In starši naj bi pustili, da se njihovim otrokom iztrga iz srca najdražje, kar so oni otrokom v srce zasadili. Starši! Odredba pravi, da smeje šolarji le tedaj pristopiti k sokolskemu naraščaju, če starši dajo pismeno dovoljenje. Glejte, da ne boste vi deležni brezverske vzgoje v sokolstvu! Ako ste morebiti že dali dovoljenje, prekličite ga in ne dopustite, da bi vaši otroci, vaš zaklad, zaradi sokolstva zanemarjali cerkvene zapovedi in sčasoma postali versko brezbrizni ali celo brezverski!

Ker svobodomiselnici vedo, da velika večina Krščanskih staršev otrokom ne bi dovolila biti pri Sokolu, ki jim kvari dečo, zato bi radi s surovim nasiljem starše prisilili k temu. Začetkom letošnjega leta, ko so se imeli vlado v rokah svobodomiselnici, liberalci in socijalni demokratje, je izdal svobodomiselnici naučni minister Marinkovič odredbo, ki pravi med drugim: „Pouk telovadbe se bo v vseh šolah vršil po sokolskem sistemu, metodi (načinu), estetiki, disciplini in redu. Učitelji telovadbe imajo dolžnost, da podpirajo delo v sokolskem duhu.“ Ravno tako hočejo Sokoli tudi izvenšolsko mladino v Jugoslaviji prisiliti, da vstopi v Sokola. Pred enim letom, od 26. do 30. junija 1919, so imeli vsi jugoslovanski Sokoli v Novem Sadu zborovanje. Tam so napravili ta-le načrt:

1. Vsa telesna vzgoja šolske mladine naj se vodi v sokolskem duhu in naj se to uredi z državno postavo.
2. Za odraslo mladino naj se vpelje prisilna telovadba in sicer za moške do 24. leta, za ženske do 20. leta. Vso to telovadno vzgojo prevzame Sokol, država in občine pa prevzamejo vse stroške, gradnjo telovadnic itd.
3. V vso armado naj se zaneše sokolski vzgojni duh in vojaški-Sokoli imajo pravico do skrajšanja vojaške službe in hitrejšega napredovanja.

Kaj torej hočejo Sokoli? Vso mladino od šolarčka v 1. razredu do starega veterana v armadi hočejo prisiliti, potom državnih zakonov, vzgojiti v sokolskem, svobodomiselnem, brezverskem duhu. Naše globokoverne matere bi po tem načrtu morale pošiljati svoje sinove in hčere v Sokola, kjer naj bi mladim srcem se tisto vere in verskega življenja iztrgali iz srca, česar brezverska vzgoja v šoli ne bi mogla doseči! S svojim načrtom pa hočejo svobodomiselnici Sokoli tudi uničiti in za vedno onemogočiti vsako katoliško mladeniško organizacijo, predvsem Orla. Ali bodo slovenski, s krščanskim mišljenjem prešinjani starši tako nasilje prenašali? Potem bi bili sami sokrivi, če se njihovi otroci in otrok otroci pogrezejo v močvirje brezverstva!

Zveza viničarjev v Haložah.

Sv. Barbara v H. 13. junija.

Danes so se pri nas zbrali viničarji iz Halož in so si ustanovili Zvezo viničarjev. Udeležba je bila iz vseh župnij, posebno pa iz Spodnjih Halož, zelo lepa. Zborovali smo pod milim nebom radi obilne udeležbe. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen vi-